

IRAK

MOBİLYA SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 10.11.2025

Raporu Hazırlayan: Erbil Ticaret Ataşeliği

1. Irak Pazarında Mobilya Sektörü

1.1 Sektörde Üretim

Irak ekonomisi büyük ölçüde petrol gelirlerine dayandığı için imalat sanayi genelde sınırlı kalmıştır. Mobilya sektörü de bu durumdan etkilenmiş ve yerel üretim kapasitesi düşük düzeyde kalmıştır. Geçmişte Hilla, Necef ve Süleymaniye gibi bazı şehirler mobilya ve ahşap el işçiliğiyle tanınsa da yıllar içinde buralardaki mobilya üretimi neredeyse ortadan kalkmıştır. Sektör uzmanları, iç talebin artmasına rağmen Irak'ta yerli mobilya imalatının kayda değer ölçüde gerilediğini vurgulamaktadır. Nitekim bir değerlendirmeye göre Irak genelinde imalat sanayisine ait kayıtlı binlerce fabrika bulunmasına rağmen bunların çoğu atıl durumdadır. Bu durum mobilya üreticileri için de geçerli olup, ülke ihtiyacının büyük kısmı ithalatla karşılanmaktadır.

Yine de ülkede sınırlı sayıda yerel mobilya üreticisi faaliyet göstermektedir. Genellikle bu üreticilerin, ithal edilen tabaka ahşap ve benzeri malzemeleri kullanarak küçük ölçekli atölyelerde ofis, ev ve mutfak mobilyası gibi ürünlerin üretimini gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Ayrıca Erbil gibi şehirlerde mobilya imalatına yönelik atölye ve küçük ölçekli fabrikaların sayısında da artış gözlenmektedir. Ancak genel olarak değerlendirildiğinde, Irak'taki mobilya üretimi halen iç pazardaki talebi karşılamaktan uzaktır.

Artan tüketici talebi, yerli üretimin yetersiz kaldığı noktada ithal ürünlere yönelimi beraberinde getirmektedir. Nitekim Irak, Orta Doğu'da mobilya ve ev eşyaları için en büyük pazarlardan biri haline gelmiştir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

İç piyasada yerli mobilya üretimi sınırlı olduğundan ortalama üretici fiyatlarına dair güncel resmi bir veri bulunmamaktadır. Sektörün büyük oranda ithalata dayanması nedeniyle, pazardaki fiyat seviyeleri de çoğunlukla ithal ürünlerin maliyet ve fiyatlarına göre şekillenmektedir. Komşu ülkelerden gelen mobilyaların rekabetçi fiyatlı olması, yerli üreticilerin fiyat avantajı sağlamasını zorlaştırmaktadır. Örneğin Türk mobilya ve ev eşyaları, modern tasarım ve uygun fiyatları ile özellikle genç tüketiciler nezdinde rağbet görmektedir. Benzer şekilde, Çin ve İran menşeli mobilya ve dekorasyon ürünleri de genellikle güney Irak'ta uygun fiyatlı alternatifler sunmaktadır.

Yerli üreticilerin ölçek ekonomilerinin olmayışı ve hammadde maliyetlerinin yüksek oluşu, yerli mobilya fiyatlarını rekabetçi olmaktan uzaklaştırabilmektedir. Birçok hammadde ve yarı mamulün Irak'ta üretilmeyip ithal edilmesi, üretim maliyetlerini artıran faktörlerdendir. Sonuç olarak pazarda ithal ürünler, aynı segmentteki yerli ürünlere kıyasla daha hesaplı bulunmakta ve tüketiciler fiyat-performans açısından çoğu zaman ithal mobilyaları tercih etmektedir. Yine de lüks segmente yönelik sınırlı talepte, üst kalite ithal mobilyalar yüksek fiyatlardan alıcı bulabilmektedir. Genel resme bakıldığında ise Irak mobilya pazarında fiyat oluşumunu belirleyen temel unsur, Türkiye, Çin ve İran gibi tedarikçi ülkelerin ürün fiyatlarıdır.

1.3 Mobilya Sektöründe Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Irak'ta mobilya imalatı alanında faaliyet gösteren yerli firmaların sayısı oldukça azdır ve sektörde büyük ölçekli üretici bulunmamaktadır. Devlete ait veya devlet ortaklı birkaç eski fabrika dışında, üretim daha çok küçük ve orta ölçekli atölyeler şeklindedir. Örneğin Musul'daki Irak Ulusal Ev Mobilyaları Şirketi, geçmişte kamu iştirakinde kurulmuş bir firma olup hala Irak Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmektedir. Bunun yanında Bağdat, Erbil, Süleymaniye gibi merkezlerde özel teşebbüsler tarafından işletilen mobilya imalathaneleri mevcuttur. 2018 yılında kurulan Elias Mobilya Fabrikası, ülkenin ilk kayıtlı özel mobilya üretim tesislerinden biri olduğunu iddia etmektedir. Yine Erbil'de bazı yatırımcılar Türk ortaklıklarıyla üretim tesisleri (örneğin bazı Türk firmalarının Erbil'de montaj/üretim atölyeleri kurduğu bilinmektedir) işletmeye

başlamıştır. Bununla birlikte bu girişimlerin kapasitesi sınırlıdır ve genellikle iç pazarın küçük bir dilimine hitap etmektedir.

Sektörel örgütlenme konusunda, Irak'ta mobilya üreticilerine özgü bir dernek veya birlik bulunmamaktadır. Mobilya imalatçıları, diğer imalat sanayi kollarındaki işletmeler gibi genel sanayi ve ticaret odaları çatısı altında temsil edilmektedir. Merkezi Irak hükümetine bağlı illerdeki sanayi odaları, Irak Sanayi Odaları Federasyonu'nu oluşturmakta ve tüm imalat sektörlerinin ortak sorunları bu platformda ele alınmaktadır. IKBK bünyesindeki illerde ise ayrı ticaret ve sanayi odaları mevcut olup, bölgedeki imalatçıları temsil etmektedir. Ancak mobilya özelinde üreticilerin bağlı olduğu uzmanlık dernekleri gelişmediği için, sektördeki yerli üreticiler arasında kurumsal bir dayanışma veya ortak pazarlama gücü oldukça zayıftır. Son dönemde kamu otoriteleri, yerli sanayiye teşvik amacıyla yatırım kolaylıkları ve vergi muafiyetleri gibi bazı adımlar atsa da, mobilya özelindeki üretici ekosisteminin gelişmesi zaman almaktadır.

1.4 Mobilya Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Irak mobilya sektöründe perakende ve toptan satış kanallarına dair resmi ve kapsamlı veriler bulunmamaktadır. Bununla birlikte pazar dinamikleri incelendiğinde, ülkede satılan mobilyaların büyük kısmının ithal ürünlerden oluştuğu görülür.

Irak'ın yıllık mobilya ithalatının yaklaşık 1,5 milyar ABD doları düzeyinde olduğu bildirilmektedir. Bu yüksek ithalat hacmi, perakende piyasanın ithal ürünlerle beslendiğini ve yerli üretimin pazar payının çok düşük kaldığını göstermektedir.

İthalatın ülkelere dağılımında Çin ve Türkiye başı çekmektedir; nitekim 2024 yılında Irak'ın mobilya ithalatında en büyük payı 778 milyon dolarla Çin alırken, Türkiye 611 milyon dolarlık ihracatla ikinci sırada yer almıştır. İran, Vietnam, Malezya gibi diğer tedarikçi ülkeler de pazarın geri kalanını paylaşmaktadır.

Artan konut yatırımları ve nüfus artışıyla birlikte Irak'ta mobilya talebi son yıllarda yükseliş göstermiş, bu da ithalat rakamlarına yansımıştır. 2023 yılında özellikle İran ve Türkiye menşeli mobilya ve halı ürünlerinin ithalatında bir önceki yıla göre %30'lara varan artışlar kaydedilmiştir.

Perakende satış tarafında, ülkede çok sayıda mobilya mağazası, showroom ve pazaryeri bulunmaktadır. Bağdat, Basra, Erbil, Süleymaniye gibi büyük şehirlerde ithal mobilya satan mağazalar yaygındır.

Toptan satış ayağında, Irak'a mobilya tedariki çoğunlukla ithalatçıları ve büyük dağıtıcı firmalar üzerinden yürümektedir. Bağdat, Erbil gibi merkezlerde toptancıların büyük depoları bulunmakta ve ülke geneline ürün sevkiyatı yapılmaktadır. İthalatçı firmalar genellikle Türkiye, Çin, Malezya gibi ülkelerdeki üreticilerle anlaşmalar yaparak konteyner bazında mobilya getirmekte, ardından yerel bayilere dağıtmaktadır. Bazı büyük mağazalar ise doğrudan ithalat yaparak hem toptan hem perakende satış yapmaktadır.

E-ticaret de son dönemde mobilya satışlarında kendini göstermeye başlamıştır. İnternet erişiminin yaygınlaşmasıyla birlikte bazı satıcılar çevrimiçi kataloglar üzerinden sipariş almaya ve ülke içinde teslimat yapmaya yönelmiştir. Ancak mobilya alışverişinde tüketicilerin ürünü görerek alma eğilimi devam ettiğinden, fiziksel mağazalar temel kanal olmayı sürdürmektedir.

2. Irak'ın Sektörde Dış Ticareti

2.1 Mobilya Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (1000 \$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin Halk Cumhuriyeti	778.555	52
2	Türkiye	611.780	40,2
3	Mısır	46.754	3,07
4	İtalya	23.898	1,57
5	Birleşik Krallık	14.909	0,98
6	Almanya	10.888	0,07
7	Kore	5.574	0,03
8	Malezya	5.151	0,03
9	Kuveyt	4.446	0,02
10	Fransa	1.928	0,01
	TOPLAM	1.521.104	100

*Trademap 2024 Mirror Data

Irak'ın bu ürünlerdeki ithalatı, dünya ithalatının %0,6'sını oluşturmaktadır ve dünya ithalat sıralamasında 34. sıradadır.

2.2 Mobilya Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu (4 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (1.000 \$)	Türkiye'den İthalatı (1.000 \$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
9403	Diğer mobilyalar (örneğin masa, dolap, yatak odası takımları, ofis mobilyaları)	734.402	397.890	54,32
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar (örneğin sandalyeler, koltuklar, döner koltuklar)	274.774	179.185	65,21
9404	Yatak takımları ve benzeri ürünler	138.228	13.000	9,40
9406	Yatak takımları ve benzeri ürünler	34.932	3.872	11,08
9402	Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar, özellikle berber koltukları ve benzeri koltuklar ve aksam-parçalar	21.114	5.043	23,88

*Trademap 2024 Mirror Data

3. Sektörde Ülkemizden Irak'a İhracat (1.000 USD)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2024	2023	2022	2021	2020
1	940350	YATAK ODALARINDA KULLANILAN AHŞAPTAN MOBİLYALAR	260.298.584	197.152.846	205.771.391	211.491.018	226.037.069
2	940360	AHŞAPTAN DİĞER MOBİLYALAR	85.704.963	65.686.743	66.687.058	72.001.292	55.799.567
3	940320	METALDEN DİĞER MOBİLYALAR	17.144.811	18.205.696	21.366.720	23.494.734	21.004.434
4	940330	BÜROLARDA KULLANILAN AHŞAPTAN MOBİLYALAR	11.110.789	10.996.785	10.739.670	21.656.957	13.974.059
5	940429	DİĞER MADDELERDEN ŞİLTELER	8.413.923	8.993.165	10.087.449	12.263.125	11.073.412
6	940340	MUTFAKLARDA KULLANILAN AHŞAPTAN MOBİLYALAR	7.762.540	7.976.149	8.806.266	11.797.685	9.215.080
7	940399	DİĞER MOBİLYALARIN AKSAM VE PARÇALARI; AHŞAPTAN OLANLAR HARİÇ	7.627.411	7.777.261	8.751.368	8.938.925	7.168.326
8	940290	TIPTA, CERRAHİDE, DIŞ HEKİMLİĞİNDE VE VETERİNERLİKTE KULLANILAN DİĞER MOBİLYALAR VE AKSAM VE PARÇALA	4.850.102	6.737.630	6.379.068	6.061.465	5.112.470
9	940490	GÖZENEKLİ KAÜÇÜK, PLASTİK VEYA BAŞKA MALZEME İLE DONATILMIŞ VEYA DOLDURULMUŞ DİĞER YATAK TAKIMI EŞYA	3.655.248	6.548.162	6.334.215	5.445.962	4.603.126
10	940690	PREFABRİK YAPIIAR; AHŞAPTAN OLANLAR HARİÇ	3.361.444	4.405.239	4.600.822	4.650.931	4.522.599
	TOPLAM						

* Ticaret Bakanlığı Verileri

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Irak'ta mobilya sektörü için en önemli pazar, başkent Bağdat'tır. Nüfus yoğunluğu ve konut projelerinin çokluğu, şehirde mobilya talebini yüksek seviyede tutmaktadır. Bağdat, perakende satış ve ithal ürünler için cazip bir merkez olmakla birlikte, rekabetin de oldukça yoğun olduğu bir pazardır. IKBY Bölgesi'nin başkenti Erbil ise Irak'ın yükselen ticaret merkezi olarak öne çıkmaktadır. Siyasi istikrar ve yabancı yatırım dostu yapısı, lüks ve orta segment mobilya ürünleri için önemli fırsatlar sunmaktadır; oteller ve konut projeleri, dekorasyon ve iç mimari alanlarında talebi artırmaktadır. Bölgedeki ikinci büyük şehir Süleymaniye, üretim ve yerel dağıtım açısından avantajlı bir konumda olup, orta segment mobilya ürünleri için uygun bir pazardır ve otel ile kafe projeleri iç dekorasyon talebini beslemektedir. Güneyde yer alan Basra, yüksek alım gücü ve limana yakınlığı sayesinde ithal mobilya ve lüks ürünler için stratejik bir noktadır, ancak sıcak iklim ve lojistik koşullar özel önlemler gerektirebilir. Kuzeydeki Kerkük ise yeniden yapılanma potansiyeli ve stratejik konumu ile lojistik ve üretim açısından değerlidir; şehir, diğer büyük pazarlara erişim avantajı sağlayarak montaj, toptan satış ve üretim merkezleri için uygun bir alternatif sunar. Genel olarak, Bağdat ve Erbil perakende ve ithalat odaklı yatırımlar için öncelikli iken, Süleymaniye ve Kerkük orta segment üretim ve dağıtım için, Basra ise lojistik ve ithalat ağırlıklı ticaret için öne çıkan hedef bölgeler olarak değerlendirilebilir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Irak, mobilya tüketimi açısından Orta Doğu'nun en büyük piyasalarından biridir. 2024 yılında mobilya ithalatı yaklaşık 1,5 milyar USD'ye ulaşmış olup, Çin (778 milyon USD) ve Türkiye (611 milyon USD) en büyük tedarikçiler konumundadır. Güçlenen konut sektörü ve genç nüfus, modern ve fonksiyonel mobilya talebini artırmaktadır. Bu rakamlar, Irak'taki mobilya pazarının hızla büyüyen, ithalat ağırlıklı bir pazar olduğunu göstermektedir.

Irak mobilya pazarında yerli üretim çok sınırlıdır; tarihi mobilya merkezleri olan Hille, Necef, Süleymaniye gibi şehirlerde zanaatkarlık neredeyse ortadan kalkmıştır. Bu nedenle pazarın büyük çoğunluğu ithalatla karşılanır. 2024 verilerine göre Irak'ın mobilya ithalatında Çin %52, Türkiye %41 pay alırken diğer ülkelerin payı çok düşüktür (yaklaşık %7). Çin ve Türkiye, Irak'ın mobilya ithalatının bel kemiğini oluşturmaktadır (Çin:778M, Türkiye:611M USD).

Irak pazarında ev mobilyası (oturma grupları, yatak odası takımları, yemek odası, mutfak mobilyaları vb.) en büyük segmenti oluşturur. İkinci büyük segment ofis ve proje mobilyasıdır (kamu binaları, şirketler, okullar vb. için ofis masası, büro koltuğu, okul sırası vb.). Ayrıca bebek/çocuk mobilyası ve bahçe/mekân mobilyası büyüyen alt segmentler arasındadır. Örneğin Türk heyetlerinin Irak ziyaretlerinde ev, ofis, çocuk&bebek, bahçe mobilyası ile yatak ve bazaya odaklandıkları görülmüştür. Mobilya mağazalarında klasik salon-setleri, modern koltuk takımları, bazalı yataklar ve çocuk odası takımları bir arada sunulur. E-ticaret kanalı gelişmekte olup, Facebook/Instagram üzerinden birçok mağaza ürünlerini sergiliyor; yine de alımların çoğu fiziksel mağazalardan yapılmaktadır.

Irak ve Kuzey Irak'ta pazarda faaliyet gösteren başlıca mobilya firmaları şunlardır:

- Sadaf Mobilya – Erbil merkezli, köklü bir mobilya üretici-perakendecisidir. Erbil'de 5 showroom'u bulunan Sadaf Mobilya, üretimini Türkiye'deki fabrikalarında gerçekleştirmektedir.

<https://www.sadafiq.com/>

- Al-Ekhlâs (Ekhlâs Group) – Erbil merkezli, 1968'den beri hizmet veren köklü bir mobilya üretici-perakendecisidir. Çok sayıda showroom'u bulunan Ekhlâs, *"tüm ev ve ofis mobilyalarını yüksek kaliteyle hazırlar,"* ve yaklaşık 100 profesyonel çalışanı vardır. Büyük satıcılar için klasik ve modern salon, yatak odası ve ofis mobilyaları üretir ve pazarlamaktadır.

<https://ekhlasonline.co/#:~:text=Ekhlâs%20Company%20is%20ready%20to,separating%20between%20six%20big%20branch>

- Al-Rustaq Furniture – Erbil merkezli önde gelen ithalatçı-markadır. Çin'in önde gelen mobilya üreticileriyle çalışır, modern ve çevre dostu tasarımlara odaklanır. Al-Rustaq, ev ve ofis mobilyalarında yüksek kalitede ürünler getirerek Irak pazarında lüks segmentte tanınır.

<https://rustaqco.com/about-us/#:~:text=Founded%20with%20a%20passion%20for,in%20both%20durability%20and%20style>

- Royal Home (Royal Home Furniture Co.) – 2004'te kurulan bir genel ticaret şirketidir. Irak ve IKBY genelinde Erbil, Süleymaniye ve Soran'da büyük mağazaları vardır. Mobilya ile birlikte kozmetik ürünler de satmakta olup, modern tasarım vurgusu yapar. Yüksek kaliteli mobilya tedarikçilerini bir araya getirir ve bölge çapında perakende zinciri işletir.

<https://royalhomee.com/#:~:text=We%20are%20a%20leading%20general,and%20expertise%20in%20every%20interaction>

- Roshang Company – 2023’te Erbil’de kurulan hızlı büyüyen bir mobilya ithalatçısıdır. Türkiye’den koltuk takımları ve MDF getirmektedir. 50’den fazla bayisiyle Irak genelinde dağıtım ağı kurmuştur. Ürünleri, Türkiye’nin büyük mobilya fabrikalarından ilk sınıf malzemeye gelir.

<https://roshangcompany.com/#:~:text=Founded%20in%202023%2C%20it%20is,contact%20us%20for%20new%20dealers>

- Vana Furniture (Vana co.) – Erbil merkezli modern ofis mobilyası üreticisi ve ithalatçısıdır. ISO 9001 sertifikalıdır ve Irak Bankası, Başbakanlık, Petrol Bakanlığı gibi önemli devlet kurumlarına proje bazlı mobilya tedarik etmiştir. Kendi atölyesinde ofis masaları, çalışma grupları ve oturma sistemleri üretilip, Kuzey Irak’ta yaygın şekilde kurumsal müşterilere satış yapar.

<https://vanafurniture.com/#:~:text=Iso%209001%20certified>

- Karash Company – 2004’te kurulan bir tasarım ve üretim firmasıdır. Erbil’de 60. Cadde ve Kaşnazan’da şubeleri, ayrıca Bağdat, Musul, Nakivet (En Necef) vb. şehirlerde satış noktaları vardır. Kişiyi özel mutfaklar ve iç mekan projeleriyle, hem ev hem de ofis mobilyasında faaliyet gösterir. Erbil’deki fabrikasında seri üretim yaparak Kuzey Irak’a hitap eder.

<https://www.karashcompany.com/>

- Oscar Company) – Oscar (Erbil merkezli, 2003’ten beri) mobilya üreticileri için melamin, MDF, iç mekan malzemeleri ve mutfak aksesuarları sağlayan bir dağıtımcıdır. Irak’ın her büyük kentinde acenteleri mevcuttur. Kendi mobilyasını üretmese de, sektördeki önemli bir tedarikçi olarak nitelendirilebilir.

<https://oscarcompany.iq/#:~:text=Oscar%20Company%20for%20Trading%20Melamine,Company%20has%20agencies%20in%20all>

- Uluslararası Zincirler: Ashley Furniture Homestore (ABD) IKBİ’de Diwan Group tarafından Duhok, Erbil ve Süleymaniye’de mağazalar açtı. Lazzoni (Türk markası) modern tasarımlı mobilyasını Erbil’de showroom ile satmaktadır. İstikbal (Türk) Irak’ta birçok şubesi bulunan bir diğer büyük perakendecidir (İstikbal’in 13’üncü mağazasını açtığı duyurulmuştur). Ayrıca bölgedeki mağazaların birçoğunda Bellona, Mondi gibi Türk markalar, Çin mobilyaları ve Berva, Mix gibi Arap markaları satılmaktadır. Erbil’de Home İstanbul firması da modüler ev mobilyasının bulunabileceği önemli bir mağaza zinciridir.

Irak genelinde ve özellikle IKBİ’de faaliyet gösteren mobilya firmaları, pazarlama ve satış stratejilerini geniş showroom ağları ile bayi ve distribütörlük sistemleri üzerine inşa etmektedir. Bu kapsamda, yerli ve yabancı markalar; Erbil, Bağdat, Musul ve Basra gibi nüfus yoğunluğu yüksek büyükşehirlerde mağazalar açarak güçlü bir fiziksel varlık oluşturmakta, bölge genelinde yetkili bayiler, franchise mağazalar ve toptan dağıtımcılar aracılığıyla geniş bir sosyal ve ticari erişim ağı sağlamaktadır. Ayrıca, sektörde site içi ve sosyal medya tabanlı dijital pazarlama faaliyetleri giderek önem kazanmakta olup, firmalar farklı müşteri segmentlerine ulaşmak amacıyla çevrimiçi katalog, kampanya ve satış destek araçlarını da aktif biçimde kullanmaktadır. Büyük ölçekli markalar, tüketici tercihlerini yönlendirmek ve marka bilinirliğini artırmak amacıyla reklam, tanıtım organizasyonları ve proje bazlı iş birlikleri yoluyla pazardaki konumlarını güçlendirmektedir. Irak içinde bölgelere

göre mobilya talebinde farklılıklar gözlenmektedir. IKBY Bölgesi (Erbil, Duhok, Süleymaniye) nispeten istikrarlı ve gelişmiş bir pazardır. Türkiye'ye sınır olması nedeniyle Türk mobilyalarının hakimiyeti buradadır; örneğin Erbil/Süleymaniye'de mobilyanın büyük kısmı Türk marka ve ithalatçıların ürünlerinden oluşur. Kuzeyde ayrıca yüksek otel ve ofis yatırımları, güçlü inşaat sektörü ve konsolosluklar sayesinde modern ofis-grup mobilyalarına talep yüksektir. Bağdat ve güney bölgeleri (Necef, Kerkük, Bağdat, Basra ve Musul) ise İran'dan gelen malların (halı, klasik mobilya) daha popüler olduğu bölgelerdir. Güneydeki şehirlerde tüketim büyük ölçüde petrol geliri ile beslenirken, tedarikte komşu İran önemli rol oynar. Sonuç olarak Irak'ın kuzeyi ağırlıklı olarak Türkiye merkezli bir tedarikçi ağına bağlı iken, güneyde Çin ve İran ürünleri daha yaygındır. Örneğin, Erbil ve Süleymaniye şık modern tasarımlar ararken, Necef ve Basra gibi şehirlerde daha çok ihtiyaca yönelik sade mobilya ve yerel motifler tercih edilebilmektedir.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

İsim	Tel	E-posta	İnternet Sayfası
Irak Sanayi Odaları Federasyonu	+964 773 033 8799	info@ifi-iraq.com	https://ifi-iraq.com
Irak Ticaret Odaları Federasyonu	+964 772 188 8944	info@ficc.org.iq	https://ficc.org.iq
Bağdat Ticaret Odası	+964 771 881 0607	info@baghdadchamber.com info@bcc.iq	https://bcc.iq/ https://www.facebook.com/bcc.iq/
Musul Ticaret Odası	+964 772 414 0394	mcc19262017@yahoo.com	www.mcoc.org.iq
Kerkük Ticaret Odası	+964 770 130 3000	kirkukofchamber@yahoo.com	https://www.kirkukchamber.org/
Basra Ticaret Odası	+964 782 848 8804 +964 790 245 7869	info@basrachamber.iq	https://basrachamber.iq/ https://www.facebook.com/basrachamber
Erbil Ticaret ve Sanayi Odası	+964 750 735 8937	info@erbilchamber.com	https://www.erbilchamber.org
Süleymaniye Ticaret ve Sanayi Odası	+9640533203293	info@sulcci.com	https://www.sulcci.com/
Duhok Ticaret ve Sanayi Odası	0964 750 446 1155		https://www.facebook.com/profile.php?id=61574258363788
Halepçe Ticaret ve Sanayi Odası	0964 750 112 4510	info@halabjachamber.com	https://halabjachamber.com/en/
Nejef Ticaret Odası	+964 785 566 7755	info@najafchamber.com	http://www.najafchamber.com/
Nasiriye Ticaret Odası		nassiriyah_coc@yahoo.com	
Babil Ticaret Odası	+964 770 371 6581 +964 780 110 8939	huseinalhameeri@yahoo.com	https://www.facebook.com/babylonchamber49
Diyala Ticaret Odası	+964 770 275 4546	diyala.chambers@gmail.com	https://www.facebook.com/tijaradiyala
Vasit Ticaret Odası	+964 780 776 2365	info@wasitchamber.org	http://www.wasitchamber.org/
Kerbela Ticaret Odası	+964 781 190 3120	info@k-coc.org	http://www.k-coc.org/ https
Müsenna Ticaret Odası	+964 772 338 5335		https://www.facebook.com/chamberalmuthana

Anbar Ticaret Odası	+964 790 218 2410	anbarchamber@gmail.com	https://www.facebook.com/cocanbar
Ninova Sanayi Odası	+964 773 697 1109 +964 774 811 3281	ic.nineveh@gmail.com ninawa@ifi-iraq.com	https://www.facebook.com/profile.php?id=61573947654670
İthalatçılar ve İhracatçılar birliği (Genel)(İKB)	0964 770 364 6964	Unionofimporters@gmail.com	https://www.facebook.com/union.of.importers.and.exporters.of.kurdistan/
İthalatçı lar ve İhracatçılar birliği (Erbil şubesi)	0964 751 141 2007	uie_hawler@yahoo.com	https://www.uiek.org/

4.3 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

1. Go4WorldBusiness – “Furniture Buyers & Importers in Iraq” bölümü: Irak’taki ithalatçı ve alıcı firmaların listelendiği bir B2B dizini.
 - Büyük hacimli ithalat yapan firmalar için iyi bir başlangıç listesi sunar.
 - Firmaların alım geçmişleri ve ithal ettikleri ürün grupları konusunda bilgi sağlayabilir
https://www.go4worldbusiness.com/buyers/iraq/furniture.html?utm_source=chatgpt.com
2. TradeKey – “Iraq Furniture Importers, Buyers and Distributors” başlığı altında ithalatçı ve distribütörlerin yer aldığı platform.
 - Mobilya ithalatına odaklanmış alıcı / ithalatçı listeleri sunar.
 - Toptan satış yapan ithalatçı ve distribütörlerle doğrudan temas için kullanılabilir.
https://importer.tradekey.com/iraq/furniture.htm?utm_source=chatgpt.com
3. Dalil Iraq – Irak şirket rehberi. daliliraq.com
 - Yerel firmaların kaydına ulaşmak için yararlı.
 - Ancak “ithalatçı” özelinde her zaman net bilgiyi vermez; firmanın ithalatçı mı yoksa perakendeci mi olduğunu ayrıca doğrulamanız gerekebilir.
<https://daliliraq.com/cities/>
4. Volza – Mobilya, MDF gibi ürünlerin ithalatına dair detaylı gümrük/lojistik verileri sunan bir veri platformu. Ücretli abonelik gerektirebilir ama doğrulanmış ithalatçı bilgilerine ulaşmak açısından değerlidir.
<https://www.volza.com/p/iraq-furniture/buyers/hsn-code-9403/>

4.4 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

1. Gümrük Beyannamesi (Customs Declaration) Malın GTIP/HS kodu, değeri, menşei ve miktarı gümrük beyannamesinde gösterilir. Irak gümrüğünde elektronik veya kağıt formda sunulabilir.
2. Ticari Fatura (Commercial Invoice) Malın türünü, miktarını, birim fiyatını ve toplam bedelini göstermeli ve faturada ithalatçı ve ihracatçı bilgileri, teslim şartları (INCOTERMS) yer almalıdır.
3. Çeki Listesi (Packing List) Ürünlerin adet, ağırlık, hacim ve paketlenme detaylarını içerir.

4. Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin) Malların hangi ülkede üretildiğini gösterir. Türkiye’den gelen ürünlerde T.C. Ticaret Bakanlığı onaylı menşe şahadetnamesi kabul edilir. Irak bazı ürünlerde preferanslı tarifeler için menşe belgesi talep etmektedir.

5. Konşimento / Taşıma Belgeleri (Bill of Lading / Airway Bill) Denizyolu için BL, havayolu için AWB. Malların taşındığını ve teslim edileceği limanı veya havaalanını gösterir.

6. İthalat Lisansı (Import License) Irak’ta ithalat için çoğu ürün grubu önceden lisans gerektirir. Mobilya için genellikle ticaret odası kaydı ve Gümrük Bakanlığı onayı ile alınan lisans yeterlidir.

7. Sağlık / Kalite Belgeleri (Certificate of Conformity / Quality Certificate) Sevk öncesi incelemeye tabi ürünlerde “Uygunluk Belgesi” (Certificate of Conformity) Bazı ürünlerde ISO, CE veya diğer kalite sertifikaları talep edilebilir. Özellikle çocuk mobilyası, MDF veya kimyasal işlem görmüş ürünlerde zorunlu olabilir.

8. Sigorta Belgesi (Insurance Certificate) Taşımaya ve olası hasara karşı sigorta belgesi talep edilebilmektedir.

Irak’ta bazı ürünler için özel izinler veya sertifikalar gerekebilir (ör. kimyasal içerikli mobilya, çocuk mobilyası). Belgeler İngilizce veya Arapça hazırlanmalıdır. Bazı belgelerin noter veya konsolosluk tasdiki istenebilir. Tüm belgelerin orijinal ve eksiksiz olması gümrük sürecini hızlandırır.

4.5 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Irak’a gerçekleştirilen mobilya ithalatında sevk öncesi inceleme ve Uygunluk Sertifikası (Certificate of Conformity – CoC) uygulaması zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu kapsamda IKBY bölgesine Habur Sınır Kapısı üzerinden İbrahim Halil Sınır Kapısı aracılığıyla ithal edilen mobilyaların yalnızca fiziki muayeneye tabi tutulduğu tespit edilmiştir. Uygulamada, sevk öncesi denetim veya uygunluk belgesi aranmamakta, ürünlerin sınırda gerçekleştirilen fiziki kontrolleri yeterli görülmektedir. Söz konusu fiziki muayene işlemi için alınan ücretin yaklaşık 35 ABD Doları civarında olduğu bildirilmektedir. Bu durum, mobilya ihracatçılarımız açısından sürecin nispeten basitleştiğini ve belge yükümlülüklerinin azaldığını göstermektedir. Ancak, sınır kapısında yapılan fiziki muayenelerin titizlikle yürütüldüğü, ürünlerin standartlara uygunluğunun ve beyan edilen niteliklerinin yerinde kontrol edildiği de ifade edilmektedir. Dolayısıyla ihracatçı firmaların, muayene sürecinde herhangi bir aksaklık yaşanmaması için ürün ambalajı, etiketleme ve sevk evraklarını eksiksiz şekilde hazırlamaları önem arz etmektedir.

4.6 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

FUAR ADI	TARİH	YER	SEKTÖR
IRAQ HOME & HOTEL EXPO 2025	13-16 Mayıs 2025	Bağdat Uluslar arası fuar alanı	İç dekorasyon, mobilya & fit-out, ev tekstili, mutfak & HoReCa.
IRAQ HOME SHOW 2025	23-26 Kasım 2025	Bağdat	Mobilya, ev tekstili, masa-sofra eşyaları, beyaz eşya, ev aletleri.
IDEAL HOUSE 2025 – ERBİL	12-15 Aralık 2023	Erbil	Mobilya, ev tekstili, ev dekorasyonu, iç tasarım ürünleri.

Pazardaki hareketlilik fuar organizasyonlarına da yansımaktadır. Örneğin 23-26 Kasım 2025 tarihleri arasında Bağdat Uluslararası Fuar Alanı'nda Mobilya, Döşeme ve Ev Dekorasyonu Fuarı düzenlenecektir. Benzer şekilde Erbil'de de 2023 yılında "İdeal House" adı altında mobilya ve ev eşyaları fuarı gerçekleştirilmiştir. Bu tür etkinlikler, yerli ve yabancı mobilya üreticileri ile Iraklı toptancı ve perakendecileri bir araya getirerek sektörde ticari bağlantıların kurulmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak, Irak mobilya sektöründe perakende ve toptan satışlar büyüyen ithalat hacmine paralel olarak gelişmekte, tüketicilerin artan alım gücü ve konut talebi bu pazarı canlı tutmaya devam etmektedir.

4.7 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Hem MIH hem de IKBV'de çok sayıda ticaret heyeti düzenlenmektedir. Bunlardan bazıları sektörel ticaret heyeti şeklinde bazıları ise genel ticaret heyeti şeklinde gerçekleştirilmektedir.

15–18 Şubat 2025 tarihleri arasında Ege Mobilya Sektörel Ticaret Heyeti Bağdat'ta 17 mobilya firmasının katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 25-29 Mayıs 2025 tarihleri arasında Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından 21 firmanın katılımı ile düzenlenen genel ticaret heyetinde mobilya sektörü firmalarından da katılımlar olmuştur.

4.8 Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

- Republic of Iraq - Ministry of Planning

<https://itp.iq/>

- Tender IQ

https://www.igtenders.com/?gad_source=1&gad_campaignid=22445909228&gbraid=0AAAAA_Mzg77jMc0_hKPHNZNxqpbWKeksA&gclid=EAIaIQobChMIvMz2t_jDkAMV5f55BB28WgmDEAAAYASA_AEgLg6fD_BwE

- Irak RFP

<https://www.iraqrfp.com/>

4.9 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye ile Irak arasında herhangi bir Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yürürlükte değildir. Ticari ilişkiler iki ülke arasındaki ikili ticaret protokolleri ve Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmaları çerçevesinde yürümektedir. Türkiye, Irak'a ihracatta gümrük vergilerine tabidir; ancak Irak, Türk ürünlerine karşı genellikle dostane bir ticaret politikası izler ve sınır geçişleri ticari hacim açısından yoğun işlem görür.

Bununla birlikte, Türkiye ile Irak arasında geçmişte bir Serbest Ticaret Anlaşması müzakere edilmesi gündeme gelmiş ancak güvenlik, siyasi istikrar ve mevzuat uyumsuzluğu gibi nedenlerle süreç ilerlememiştir. Türkiye, Irak'ın en büyük ihracatçısı konumundadır (özellikle gıda, inşaat malzemesi, mobilya, elektrikli cihazlar ve tekstil ürünlerinde).

Irak, halen geniş kapsamlı STA ağına sahip değildir. Bunun başlıca nedeni, ülkenin uzun süre savaş, ambargo ve yeniden yapılanma süreçlerinden geçmesi nedeniyle dış ticaret mevzuatının modernleşme sürecinin yavaş ilerlemesidir.

Ancak bazı bölgesel ticari düzenlemelere kısmen dâhildir:

- **Arap Serbest Ticaret Bölgesi (GAFTA):** Irak, 1998 yılında kurulan *Greater Arab Free Trade Area* (GAFTA) anlaşmasına taraf ülkelerden biridir. Bu anlaşma, Arap Birliği üyesi ülkeler arasında gümrük vergilerini azaltmayı amaçlar. Ancak Irak, GAFTA hükümlerini tam olarak uygulayamamaktadır; bazı mallarda halen ithalat vergileri mevcuttur.
- **Irak – Ürdün İkili Anlaşması:** Irak ve Ürdün arasında 2019’da yürürlüğe giren özel bir ticaret anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşma kapsamında belirli Ürdün menşeli ürünlere Irak pazarında gümrük muafiyeti sağlanmaktadır.
- **Irak – Körfez Ülkeleri İşbirliği Konseyi (GCC) İlişkileri:** Henüz resmî bir STA bulunmasa da, Irak son yıllarda Suudi Arabistan, Kuveyt ve BAE ile ticaretin kolaylaştırılmasına yönelik işbirliği mekanizmaları geliştirmektedir.
- **İran ile Ticaret:** Irak, İran ile sınır ticaretinde kolaylaştırıcı uygulamalara sahiptir ancak bu da STA düzeyinde değildir. Enerji ve gıda ürünlerinde karşılıklı ticaret büyük ölçüde ikili protokollerle yürütülür.

4.10 Sektörde Standartlar

Sevk öncesi ürün güvenliği ve standartları denetimi yapan New Standard Company ve Intertek yetkililerinden alınan bilgiye göre, mobilya sektörüne yönelik herhangi bir uygulama yapılmamakta, yalnızca ürünlerin ülkeye girişinde ürünler fiziki olarak incelenmektedir. İthalat sırasında fiziki incelemeyle beraber ihracatçı firmanın ihraç ettiği ürünlere ilişkin belgelerin inceleneceği ifade edilmiştir. Bu uygulamanın hem IKBY sınırlarında hem de Irak genelinde geçerli olduğu bildirilmiştir.

4.11 Lojistik

Irak’a gerçekleştirilen ihracatımızın yaklaşık olarak yüzde 80’i karayolu ile gerçekleştirilmektedir. Hem taşıma süresi hem de maliyetler açısından mobilya sevkiyatları da karayolu ile gerçekleştirilmektedir. Habur Sınır Kapısı’na sevk edilen TIR’ların TIR parkında yaklaşık olarak bir gün beklemesi gerekmektedir. Habur Sınır kapısından işlemlerin gerçekleştirilerek eşyanın sevk edilmesi ve İbrahim Halil Sınır Kapısında gümrük işlemleri ile uygunluk denetiminin yapılması süreçleri ise yaklaşık olarak üç güne kadar sürebilmektedir. Bu nedenle ülkemizden yola çıkan bir TIR’ın Irak’taki destinasyonuna varması 4 ile 6 gün arasında bir süre alabilmektedir.

Lojistik açıdan bir diğer önemli taşıma modu ise havayoludur. Irak’ta uluslararası operasyonlara açık 6 adet havalimanı bulunmaktadır. Bunlar, Bağdat, Basra, Erbil, Süleymaniye, Kerkük ve Necef’te bulunmaktadır. Musul’da bulunan havalimanının ise 2025 yılı içerisinde aktif hale gelmesi beklenilmektedir. Ancak havayolu taşımaları mobilya sektörü için uygun değildir.

Ülkemizden Irak’a denizyolu ile uzun bir ulaşım rotası bulunmakta ve söz konusu alternatif taşıma şekli 25 ile 30 gün arasında değişmektedir. Irak’ın denize erişiminin sadece Basra’dan mümkün olduğu göz önüne alındığında, Basra’dan iç bölgelere ve pazarlara ayrı bir lojistik operasyon gerektirmektedir. Ancak Irak’ın güney bölgelerine yapılacak ve süre tahdidi olmayan taşımalar denizyolu ile gerçekleştirilmektedir.

4.12 Dağıtım Kanalları

Ülkemizden Irak’a ihraç edilen gıda ürünleri özellikle Kuzey Irak’ta bulunan depolar ve antrepolarda depolanarak güney bölgelere peyderpey transfer edilmektedir. Bu durum ise doğal olarak ürün distribütörlerinin IKBY’nin Duhok, Zaho ve Erbil bölgelerinde yerleşik firmalar olmasına sebebiyet vermiştir.

4.13 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Bilindiği üzere, Irak Cumhuriyeti sahip olduğu doğal kaynaklara ve ekonomisini çeşitlendirebileceği farklı enstrümanlara rağmen Körfez Ülkelerine kıyasla ekonomik gelişim olarak büyük ölçüde geri kalmıştır. Ancak son yıllarda ülkede yaşanan görece istikrar dönemi, "Kalkınma Yolu" başta olmak üzere hayata geçirilmek için çalışmalarına devam edilen büyük altyapı ve üstyapı projelerine dayanak olmuştur. Bu nedenle ülkede gelişmekte olan altyapı ile birlikte başta bankacılık ve finans olmak üzere hizmetler sektörü de hızla gelişmektedir. Lojistik altyapısının ve finansal sistemlerin gelişmesi de e-ticaretin ülkede yaygınlaşmasını beraberinde getirmektedir. Konuya ilişkin olarak Ataşeliğimizce yapılan araştırmada; 2024 yılında Irak'ta e-ticaret hacminin toplam ticarete oranının sadece %4,2 olarak gerçekleşmiş olduğu, e-ticaret pazarındaki gelirin 2024 yılında 3,7 milyar ABD doları olarak gerçekleştiği görülmüştür. Kullanıcı sayısı ise 9,7 milyon olarak kaydedilmiştir. Irak'ta e- ticaretin önümüzdeki 5 yıl içinde yıllık bileşik büyüme oranının %11,24 olması ve 2029 yılına gelindiğinde yıllık 6,36 milyar dolarlık bir pazar hacmine ulaşılması beklenmektedir. Ek olarak, e-ticaret pazarında 2024 yılındaki kullanıcı sayısının da 2029 yılında 13,2 milyona ulaşması beklenmektedir. Irak'ta kullanıcı penetrasyonu 2024 yılında %21,2 olarak kaydedilmiş olup, 2029 yılına kadar %26,1'e ulaşması ve kullanıcı başına ortalama gelirin 386,80 ABD doları olması beklenmektedir.

Bu kapsamda, bankacılık ekosisteminin ve ödeme yöntemlerinin son yıllarda yaşanan görece istikrar ortamının da etkisiyle hızlı bir gelişme kaydettiği, genç nüfusun toplam nüfusa oranının yüksek olduğu, şehirleşme oranının hızlı bir şekilde tırmandığı ve en önemlisi Türk markası imajının son derece olumlu olduğu Irak'ta; ülkemizin e- ticaretten alabileceği payın yüksek olabileceği öngörülmektedir.

4.13.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Irak, son yıllarda dünyadaki e- ticaret evrimine paralel olarak gelişme gösterse de nüfus yoğunluğuna ve kullanıcı alışkanlıklarına bakıldığında potansiyelinin oldukça altında online satış yapmaktadır. Bu nedenle e- ticaret hızlı bir şekilde gelişmekte olup, özellikle bankacılık ve hizmetler sektörlerinde yaşanan olumlu gelişmelerle birlikte önemi giderek artmaktadır. Irak'ta başta Alibaba, Amazon ve e-Bay olmak üzere dünyaca ünlü pazaryerleri ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra yerel olarak iBazaar, Happyland, Wezzomart, Souq, Tamata ve Miswag gibi pazaryerleri de mevcuttur. BAE firması olan "Talabat" ise son yıllarda kurduğu dağıtım ağıyla birlikte önemli ölçüde atılım yapmıştır. Toters ve Lezzo firmaları da Talabat markasına rakip olarak Irak'ta bulunmaktadır.

4.13.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Irak'ta başta dini bayramlar olmak üzere pek çok tatil ve milli gün bulunmaktadır. Irak'ın toplumsal yapısının farklı dini ve etik fruplarından oluşması nedeniyle tatil günleri ve bayramlar farklılık göstermektedir. Ramazan ve Kurban Bayramlarının yanı sıra; 21-23 Mart Nevruz Kutlamaları, 1 Nisan Süryani yeni yılı, 9 Nisan Saddam Rejiminin Devrilişi, 16 Nisan Yezidi yeni yıl kutlamaları, 14 Temmuz 1958 devrim Günü ve 25 Aralık Noel tatili başlıca özel gün ve bayramlar olarak sayılabilir.

4.13.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Irak'ta GSM operatörlerinin yeterliliği ve hızı yetersiz görünse de sosyal medya kullanımı oldukça yaygındır. Dünyadaki genel trendin aksine Irak'ta devlet kurumları Facebook uygulamasını tercih etmektedir. Irak'ta Dijital Medya Merkezi'nin araştırmasına gör en yoğun olarak kullanılan uygulama Youtube olarak görünmektedir. Bunu 23.4 milyon kişi ile Tik -Tok ve yaklaşık 18 milyon kullanıcı ile Facebook takip etmektedir. 16 Milyon kullanıcı ile Snapchat uygulaması en çok kullanılan dördüncü uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Instagram ve X'in kullanım oranı ise dünyadaki trende kıyasla daha düşük kalmaktadır.

4.13.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Irak'ta e-ticaret faaliyetleri, genel vergi düzenlemelerine tabidir. Irak'ta e- ticarete geçerli olan tek ve maktu vergi uygulaması bulunmamakta olup, klasik gümrük vergi beyanı şeklinde e-ticarete ithalat işlemleri gerçekleştirilmektedir. Ülke, hâlâ bir Katma Değer Vergisi (KDV) sistemi uygulamamakta olup, bunun yerine belirli ürün ve hizmetlere yönelik satış vergileri ve diğer dolaylı vergiler bulunmaktadır. E-ticaret yapan işletmelerin, bu vergileri ve gelir vergisi yükümlülüklerini dikkate alarak faaliyet göstermeleri önemlidir. Irak'ta 2019 yılında yürürlüğe giren gümrük tarifesi uyarınca gümrük vergileri ortalama %5 ile %30 arasında değişmektedir. Gümrük vergisinin yanı sıra gümrük işlemlerinde belirli oranlarda gelir vergisi tahsil edilmektedir.

4.13.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Irak'ta e-ticaret sektörü hızla gelişmekte olup, bu alandaki düzenlemeler de giderek güçlenmektedir. Ancak, dijital altyapı eksiklikleri ve teknolojik okuryazarlık sorunları gibi zorluklar devam etmektedir. Yine de, genç nüfusun yüksek oranı ve dijitalleşmeye olan ilgi, e-ticaretin geleceği için umut vericidir.

Irak Merkez Bankası (CBI), e-ticaretin düzenlenmesi için önemli adımlar atmaktadır. 2024 yılında yapılan bir toplantıda, e-ticaret hizmet sağlayıcılarının tanımlanması ve lisanslama süreçlerinin dijital bir platform üzerinden yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Bu düzenlemeler, e-ticaretin güvenli ve düzenli bir şekilde işlemlerini sağlamayı amaçlamaktadır. Irak'ta dijital ödeme sistemleri sınırlıdır; nakit ödeme ve banka havalesi yaygın olarak kullanılmaktadır. UNCTAD tarafından yapılan bir değerlendirmeye göre, güvenli ve kolay dijital ödeme çözümlerine olan ihtiyaç büyük bir öncelik taşımaktadır. Bu eksiklik, e-ticaretin gelişimini engelleyen önemli bir faktördür. Irak'ta çevrimiçi alışveriş yapan tüketicilerin hakları, şeffaf bilgi edinme, veri gizliliği ve dolandırıcılıkla mücadele gibi alanlarda korunmaktadır. Uyuşmazlıklar, arabuluculuk, tahkim veya mahkeme yoluyla çözülebilir; bu süreçler, dijital sözleşmelerde belirtilen şartlara bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Irak'ta e-ticaretin önündeki başlıca engeller arasında düşük dijital okuryazarlık oranı, yetersiz lojistik altyapı ve güncel olmayan yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak, genç nüfusun yüksek oranı ve dijitalleşmeye olan ilgi, e-ticaretin geleceği için umut vericidir. UNCTAD tarafından yapılan bir değerlendirmeye göre, e-ticaretin gelişimi için ICT altyapısının güçlendirilmesi, dijital ödeme sistemlerinin iyileştirilmesi ve tüketici güvenliğine yönelik düzenlemelerin artırılması gerekmektedir.

Irak'ta e- ticaret sektörü görece yeni gelişmekte olduğu için kapsamlı düzenlemeler bulunmamaktadır. Elektronik pazaryerlerinin düzenlenmesi ve işletilmesine yönelik olarak kabul edilen son düzenleme ise 10 Mart 2025 tarihli ve (4) sayılı E-Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun olarak karşımıza çıkmaktadır. BE- ticaretin düzenlenmesine ilişkin mevzuatın yanı sıra siber suçlarla mücadele ve tüketicinin korunmasına ilişkin kanunlar da e-ticarete yönelik atılan adımlar arasında yer almaktadır.

4.14 Tanıtım ve Pazarlama

Irak'ta mobilya sektöründe başarılı bir tanıtım ve pazarlama stratejisi oluşturmak, ülkenin sosyoekonomik yapısını, tüketici alışkanlıklarını ve bölgesel farklılıklarını iyi analiz etmeyi gerektirir. Irak pazarı, özellikle orta ve üst gelir grubundaki tüketicilerin ev ve ofis dekorasyonuna verdiği önemin artmasıyla hızla büyümektedir. Bu pazarda tüketiciler hem kaliteli hem de fiyat açısından ulaşılabilir ürünlere yönelmekte, ayrıca Türk mobilyalarına karşı olumlu bir algı taşımaktadır. Bu nedenle, markalar için tanıtımda “Türk mobilyasının kalite, estetik ve dayanıklılık sembolü” olduğu mesajı ön plana çıkarılmalıdır.

Irak'ta pazarlama faaliyetlerinin en etkili biçimi, yerel temasta bulunmak ve hedef müşteriye doğrudan ulaşmaktır. Bu amaçla, firmaların Erbil, Bağdat, Basra ve Süleymaniye gibi ekonomik merkezlerde showroom veya temsilcilik ofisleri açmaları büyük avantaj sağlar. Tüketiciler ürünleri birebir görmek, dokunmak ve kaliteyi deneyimlemek istemektedir; bu nedenle showroom deneyimi satışta belirleyici bir unsurdur. Aynı şekilde yerel distribütörler ve bayilerle güçlü iş birlikleri kurmak, hem tanıtımda hem satış sonrası hizmette güven kazandırır. Iraklı tüketiciler genellikle güven duydukları markalardan alışveriş yapar, bu yüzden güvene dayalı ilişkiler uzun vadeli başarı için temel taşlardan biridir.

Tanıtım çalışmalarında dijital pazarlama giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Irak'ta sosyal medya kullanımı özellikle genç nüfus arasında oldukça yaygındır. Bu nedenle Instagram, Facebook ve TikTok gibi platformlarda hedef kitleye yönelik reklam kampanyaları yürütmek etkili sonuçlar doğurur. Kısa tanıtım videoları, dekorasyon önerileri ve kullanıcı deneyimlerine dayalı paylaşımlar marka bilinirliğini artırır. Ayrıca, yerel dijital ajanslarla çalışarak Arapça/Kürtçe reklam dili ve kültürel tonlamaya uygun içerikler hazırlanması, hedef kitlenin markayla duygusal bağ kurmasını kolaylaştırır.

Fuar katılımları da Irak'ta önemli bir tanıtım aracıdır. Özellikle Erbil Uluslararası Fuarı ve Bağdat Fuarı gibi etkinliklerde yer almak, hem profesyonel alıcılarla hem de bireysel tüketicilerle doğrudan temas fırsatı sunar. Fuarlarda sade ama şık bir stand tasarımı, kaliteli ürün sergileme ve misafirperverlik vurgusu, Türk markalarına prestij kazandırır. Bunun yanında, örnek daire dekorasyonu, otel mobilyası sergisi veya ofis konsepti uygulamaları gibi tematik sunumlar ürünlerin kullanım alanlarını göstermede etkili olur.

Markalaşma sürecinde Irak pazarı için yerelleştirilmiş iletişim stratejileri geliştirilmelidir. Arapça/Kürtçe katalog ve broşürler, bölgeye özgü kampanya dönemleri (örneğin bayramlar, evlilik sezonları) ve kültürel değerlere duyarlı mesajlar markanın benimsenmesini kolaylaştırır. Ayrıca satış sonrası hizmetlerin (montaj, garanti, servis desteği) açıkça belirtilmesi, müşteride güven duygusunu güçlendirir.

Irak mobilya pazarında başarılı bir tanıtım ve pazarlama stratejisi, yerel varlık, dijital görünürlük, kültürel uyum ve güçlü marka algısı üzerine kurulmalıdır. Türk mobilya firmaları, bu unsurları bir araya getirerek hem mevcut talebi değerlendirebilir hem de uzun vadede Irak'ta kalıcı bir marka değeri oluşturabilir.

4.15 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Tüketici tercihlerine bakıldığında coğrafi bölgelere göre belirgin farklılıklar gözlenmektedir. Kuzey Irak'ta (IKBY bölgesinde) Türk mobilya markaları ve ürünleri piyasada güçlü bir konuma sahiptir; bunda Türkiye ile bölge arasındaki coğrafi yakınlık ve ticari bağlar etkili olmaktadır. Erbil, Duhok ve Süleymaniye gibi illerde Türk mobilya firmalarının mağaza ve distribütörleri yaygın olup,

modern tasarımlı ve uygun fiyatlı ürünler genç nüfus tarafından tercih edilmektedir. Buna karşılık merkezi ve güney Irak illerinde İran menşeli mobilyalar daha fazla görülmektedir; özellikle İran sınırına yakın Diyala, Wasit, Maysan gibi illerden ülkeye giren Çin ve İran mobilya ve ev eşyaları, fiyat avantajı nedeniyle bu bölgelerde geniş bir müşteri kitlesine ulaşmıştır. Çin malı hazır mobilyalar ise ülke genelinde düşük fiyatlı seçenekler olarak pazarda yer almaktadır.

Irak'ta tüketiciler giderek modern ve çok fonksiyonlu mobilya tasarımlarına yönelmektedir. Küçük kent konutlarına uygun, yerden tasarruflu ürünler rağbet görmektedir. Çevre bilinci arttığı için sürdürülebilir malzeme kullanan mobilyalar talep edilmektedir. Genç nüfusun (%60'ı 25 yaş altı) sosyal medya ve Batılı tasarım trendlerine açık olması, modern stillerin popülerleşmesine yol açmaktadır. Ayrıca online alışveriş eğilimi güçlenmekte; e-ticaret, mobilya sektöründe hâlâ sınırlı paya (tüm perakendedeki payı %5–10) sahip olsa da büyüme kaydetmektedir.

Son dönemde “kişiselleştirilebilir mobilya” anlayışı da öne çıkmıştır. Tüketiciler kendi zevklerine, yaşam alanlarına ve ölçülerine göre renk, kumaş veya model seçimi yapabilmek istemektedir. Ayrıca teknoloji entegrasyonu da artmaktadır; kablosuz şarj özellikli sehpa, akıllı ışık sistemleri veya sensörlü mobilyalar yeni nesil trendler arasında yer almaktadır.

Genel olarak bakıldığında, mobilya sektöründeki tüketici eğilimleri sürdürülebilirlik, fonksiyonellik, kişiselleştirme ve dijital deneyim ekseninde şekillenmektedir. Bu yönelimleri dikkate alan firmalar, pazarda rekabet avantajı elde etmekte ve özellikle genç, bilinçli tüketici kitlesine daha kolay ulaşabilmektedir.

4.16 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti damping vergisi v.b.)

Irak ve IKBY'de mobilya ve ev/ofis eşyalarının ithalatında uygulanan temel gümrük vergisi oranı güncel düzenlemelerle yaklaşık %15 seviyesine yükseltilmiştir. Bu oran adet bazında alınmakta olup, ithal edilen mobilya ürünlerinin kıymeti üzerinden hesaplanır. (2025 itibarıyla Irak hükümeti, genel ithalat tarifelerini ürün türüne göre %10 ile %30 aralığına çıkarmıştır ve mobilyalar bu kapsamda %15 oranında vergilendirilmektedir.)

Mobilya ürünlerine mevcut listelerde doğrudan bir ilave gümrük vergisi bulunmamaktadır; mobilyalar genel tarife tabi olup ayrıca bir anti-damping veya ek ithalat vergisine konu edilmemiştir.

Irak'ın ithal ürünlere yönelik anti-damping vergileri, belirli sektörlerde haksız rekabeti önleme amaçlı uygulanabilmektedir. Ancak mobilya sektörü için Irak tarafından ilan edilmiş spesifik bir anti-damping vergisi bulunmamaktadır. Yani halihazırda mobilya ithalatçıları için gümrük vergisi dışında ilave bir anti-damping yükü yoktur. (Irak zaman zaman çimento, seramik gibi ürün gruplarında anti-damping önlemleri olsa da mobilya sektörü için böyle bir uygulamaya rastlanmamıştır.)

İthalat işlemleri sırasında gümrük vergilerinin yanı sıra bazı işlem harçları ve masraflar da ortaya çıkar. Örneğin, gümrük beyannamesi düzenlenmesi, evrak onayları ve ithalat izinleri için küçük tutarlı harçlar ödenmesi gerekebilir. Bu harçlar genellikle sabit ya da cüzi oranlarda olup ithalat sürecinin idari masraflarını karşılamaya yöneliktir.

İbrahim Halil Sınır Kapısı üzerinden ithal edilen mobilya ürünlerine, %1,8 oranında gelir vergisi uygulanmakta olup, söz konusu vergi ürünlerin ülkeye girişinde ithalatçı firmalardan tahsil edilmektedir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Mobilya sektöründe ihracatçılarımızı bekleyen önemli fırsatlar, hem küresel trendlerden hem de bölgesel dinamiklerden beslenmektedir. Öncelikle, dünya genelinde konut yatırımlarının ve iç mekân yenileme eğilimlerinin artması, mobilya talebini istikrarlı biçimde yükseltmektedir. Irak gibi yeniden yapılanma sürecinde olan pazarlarda da konut, ofis ve otel yatırımlarının artışı Türk mobilya ihracatçıları için güçlü bir potansiyel oluşturmaktadır. Türk mobilyalarının estetik tasarımı, kalite-fiyat dengesi ve dayanıklılığı, Irak pazarında önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır.

E-ticaretin hızla yaygınlaşması, ihracatçılara geleneksel bayi ağlarının ötesinde doğrudan tüketiciye ulaşma imkânı sunmaktadır. Dijital pazarlama ve çevrimiçi satış platformları sayesinde markalar Irak pazarında tanınırlık kazanabilir, daha düşük maliyetlerle yeni müşteri segmentlerine erişebilir. Özellikle sosyal medya, çevrimiçi kataloglar ve sanal showroom uygulamaları, Iraklı alıcıların Türk markalarına olan ilgisini artıran etkili araçlardır.

Bunun yanında, Türkiye'nin bölge ülkeleriyle geliştirdiği ticari ilişkiler ve bazı ürünlerde uygulanan gümrük kolaylıkları da ihracatçılar için fırsat yaratmaktadır. Irak ile olan kara sınırının lojistik açıdan yakınlığı, taşıma maliyetlerini düşürmekte ve teslimat sürelerini kısaltmaktadır. Bu durum, uzak ülkelerden yapılan ithalata kıyasla Türk mobilyalarının rekabet gücünü artırmaktadır.

Ayrıca tüketici tercihlerinin doğala, el işçiliğine ve özgün tasarıma yönelmesi, Türkiye'nin geleneksel zanaatkarlık ve modern üretim teknolojilerini harmanlayan yapısı sayesinde avantaj sağlamaktadır. Türk mobilya firmaları, yerel zevklere hitap eden özel koleksiyonlar ve kişiselleştirilmiş tasarımlar geliştirerek Irak pazarında kalıcı marka değeri oluşturabilir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Mobilya sektöründe ihracatçılarımızı bekleyen tehditler, hem küresel ekonomik gelişmelerden hem de bölgesel risklerden kaynaklanmaktadır. Öncelikle, uluslararası pazarda giderek artan yoğun rekabet ortamı, Türk firmaları açısından en önemli tehditlerden biridir. Çin, Vietnam, Malezya ve Polonya gibi ülkeler düşük üretim maliyetleriyle dünya mobilya ticaretinde güçlü bir konum elde etmiş durumdadır. Bu ülkeler, fiyat avantajı sayesinde Irak gibi gelişmekte olan pazarlarda Türk mobilyalarıyla doğrudan rekabet etmektedir.

Korumacı ticaret politikaları da ihracatçılar için risk oluşturmaktadır. Irak'ta zaman zaman uygulanan ithalat kısıtlamaları, gümrük vergilerinde yapılan ani değişiklikler veya yerel üretimi koruma amaçlı düzenlemeler, Türk firmalarının pazara erişimini zorlaştırabilmektedir. Ayrıca farklı bölgelerdeki (özellikle IKB ve Merkezi Irak arasında) mevzuat farklılıkları ve bürokratik süreçler, ticaretin sürdürülebilirliğini etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Bir diğer önemli tehdit, tüketici tercihlerindeki farklılıklar ve değişkenliktir. Iraklı alıcıların estetik anlayışı, renk, ölçü veya tasarım tercihleri Türkiye pazarındaki eğilimlerden farklılık gösterebilmektedir. Firmaların bu beklentileri doğru analiz edememesi, ürün uyumsuzluğu veya stok

fazlası gibi ticari risklere yol açabilir. Ayrıca, moda ve yaşam tarzı trendlerinin hızla değişmesi, firmaların esnek üretim kabiliyeti geliştirmesini zorunlu kılmaktadır.

Ekonomik dalgalanmalar da sektör için ciddi bir tehdit unsurudur. Irak'ta petrol gelirlerine dayalı ekonomideki dalgalanmalar, döviz kurları ve alım gücünü doğrudan etkilemekte; bu da ithal ürünlere olan talebi dönemsel olarak azaltabilmektedir. Aynı şekilde Türkiye'deki kur oynaklıkları ve üretim maliyetlerindeki artış da ihracat fiyatlarını ve rekabet gücünü olumsuz etkileyebilir.

Son olarak, siyasi istikrarsızlık ve güvenlik riskleri, Irak pazarında faaliyet gösteren firmalar açısından daima dikkate alınması gereken faktörlerdir. Bölgesel gerilimler, protestolar, iç siyasi çekişmeler veya sınır kapılarındaki geçici kapanmalar ticaret akışını sekteye uğratabilir. Bu nedenle Türk mobilya ihracatçıları, Irak pazarında kalıcı başarı elde edebilmek için riskleri çeşitlendiren stratejiler geliştirmeli, alternatif pazarlar ve dağıtım kanalları oluşturmalarıdır.

7. Mobilya Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Irak mobilya pazarı, hem yüksek talep potansiyeli hem de Türkiye'ye olan coğrafi ve kültürel yakınlığı sayesinde ihracatçılar için önemli fırsatlar sunmaktadır. Irak'a yönelik mobilya ihracatını artırmak isteyen firmalar öncelikle pazarın yapısını iyi analiz etmeli, tüketici alışkanlıklarını, fiyat beklentilerini ve tasarım eğilimlerini yakından takip etmelidir. Irak'ta modernleşme süreciyle birlikte ev, ofis, otel ve kamu binalarında mobilya yenileme talebi artmaktadır. Bu durum özellikle orta ve üst segment ürünler için istikrarlı bir pazar yaratmaktadır. Türk firmalarının bu pazarda avantajı, ürün kalitesiyle birlikte müşteriyle güvene dayalı ilişkiler kurabilmeleridir. Bu nedenle Irak'ta kalıcı başarı için sadece ürün satmak değil, markalaşma ve hizmet kalitesine odaklanmak gerekir.

İhracatçılar, özellikle Erbil, Bağdat, Basra ve Süleymaniye gibi ekonomik merkezlerde yerel distribütörlerle iş birliği kurmalı, showroom veya temsilcilik açarak doğrudan tanıtım yapmalıdır. Kamu ve özel sektör projeleri, otel ve konut inşaatları gibi toplu tedarik fırsatları yakından izlenmelidir. Ürün tasarımında Irak kültürüne uygun klasik modellerle birlikte modern çizgilere sahip koleksiyonlar da geliştirilmelidir. Tüketiciler konfor ve estetiğe önem verirken, fiyat-performans dengesi de oldukça belirleyicidir. Bu nedenle üretim maliyetlerinin kontrol altında tutulması, lojistik süreçlerin etkin yönetilmesi ve teslimat güvenilirliğinin artırılması ihracat başarısını doğrudan etkileyecektir.

Firmalar dijital kanalları da etkin kullanmalıdır. Irak'taki toptancılar ve perakendeciler giderek daha fazla internet üzerinden tedarikçi aramaktadır. Bu nedenle ürün kataloglarının profesyonel fotoğraflarla hazırlanması, sosyal medya üzerinden markanın tanıtılması ve B2B platformlarında aktif olunması önemlidir. Aynı zamanda, sanal fuarlara katılım, 3D kataloglar ve online showroom uygulamalarıyla Iraklı alıcıların ürünleri uzaktan inceleyebilmesi sağlanmalıdır. Ürünlerde çevre dostu malzeme kullanımı, modüler tasarım, kolay montaj gibi özellikler rekabet avantajı kazandırabilir. Kalite belgeleri, garanti hizmeti ve satış sonrası destek, Iraklı alıcılar için güven göstergesi niteliğindedir.

Son olarak, ihracat yapan firmalar döviz dalgalanmalarına karşı önlem almalı, uzun vadeli sözleşmelerde kur riskini azaltacak yöntemler kullanmalıdır. Hedef pazarda düzenli müşteri ziyareti, yerel fuarlara katılım ve tanıtım etkinlikleri markanın bilinirliğini artıracaktır. Tüm bu adımların birleşimiyle Türk mobilya sektörü, Irak'ta mevcut güçlü konumunu kalıcı bir ihracat başarısına dönüştürebilir.

8. Genel Değerlendirme

Türkiye açısından Irak, en büyük beş ihracat pazarından biri konumundadır ve mobilya sektörü bu ticaretin önemli kalemlerinden biridir. Coğrafi yakınlık, kültürel benzerlikler, taşımacılık kolaylığı ve iki ülke arasındaki yoğun ticari ilişki bu avantajı güçlendirmektedir. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir hale gelmesi için bazı yapısal sorunların çözülmesi gerekmektedir. Irak'taki gümrük süreçlerindeki karmaşıklık, ürün belgelendirme farklılıkları, güvenlik sorunları ve dövizle ödeme riskleri hâlâ sektörün önündeki başlıca engellerdir.

Diğer yandan küresel trendler de sektörü yeniden şekillendirmektedir. Sürdürülebilir üretim, çevre dostu malzemeler, modüler ve fonksiyonel tasarımlar artık Irak pazarında da rağbet görmeye başlamıştır. Türk mobilya üreticileri bu dönüşüme ayak uydurarak “yeşil üretim”, “akıllı mobilya” ve “kişiselleştirilebilir tasarım” alanlarında yenilikçi adımlar atmaktadır.

Genel bir değerlendirme yapıldığında, Türkiye–Irak mobilya sektörü ilişkileri yüksek potansiyele sahip ancak dikkatli yönetilmesi gereken bir ticari ortaklıktır. Türkiye, kaliteli üretimi ve tasarım gücüyle pazarda güçlü bir konuma sahiptir; ancak bu konumun korunması için markalaşma, dijitalleşme, yerel pazara uyum ve uzun vadeli iş birliklerine daha fazla odaklanması gerekmektedir. Irak'ın ekonomik istikrarı ve altyapı yatırımlarının sürmesi halinde, önümüzdeki yıllarda iki ülke arasındaki mobilya ticaretinin daha da büyümesi beklenmektedir.

9. Yararlı Adresler

- T.C. Ticaret Bakanlığı – Ülke Masaları / Irak Sayfası
<https://www.ticaret.gov.tr/ulkeler/irak>
(Irak’la ticaret istatistikleri, sektör raporları, gümrük uygulamaları, STA bilgileri)
 - Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
<https://www.tim.org.tr>
(Sektörel ihracat verileri, ülke raporları, ticaret heyeti duyuruları)
 - İstanbul İhracatçı Birlikleri (İİB)
<https://www.iib.org.tr>
(Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri ihracatına dair istatistikler ve hedef pazar raporları)
 - Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği (OAİB)
<https://www.oib.org.tr>
(Mobilya ihracat analizleri, yıllık değerlendirmeler, sektör toplantıları)
 - TOBB – Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
<https://www.tobb.org.tr>
(Irak’la ticari ilişkiler, sektör meclisleri, iş forumları, mevzuat duyuruları)
 - DEİK – Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu / Türkiye–Irak İş Konseyi
<https://www.deik.org.tr/turkiye-irak-is-konseyi>
(Ticaret heyetleri, yatırım fırsatları, iki ülke arasındaki ekonomik iş birliği çalışmaları)
 - TÜİK – Türkiye İstatistik Kurumu
<https://data.tuik.gov.tr>
(Mobilya ihracatı ve üretim endeksleri, sanayi verileri)
 - KOSGEB – KOBİ Destek Programları
<https://www.kosgeb.gov.tr>
(Mobilya ihracatçılarına finansal destek, yurtdışı tanıtım ve fuar destekleri)
 - Türk Eximbank
<https://www.eximbank.gov.tr>
(İhracat kredileri, sigorta, finansman ve garanti programları)
-
- Irak Ticaret Bakanlığı (Ministry of Trade – Iraq)
<http://www.mot.gov.iq>
(İthalat izinleri, tescil süreçleri, fuar takvimi)
 - IKBİY Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (KRG Ministry of Trade & Industry)
<https://moti.gov.krd>
(IKBY bölgesindeki ticaret politikaları, yatırım ve üretim izinleri)
 - Erbil Ticaret ve Sanayi Odası
<https://www.erbilchamber.org>
(İthalatçı listeleri, yerel fuarlar, ticari düzenlemeler)
 - Süleymaniye Ticaret Odası
<https://slemanchamber.org>
(Yerel firmalarla iş birliği, ticaret rehberleri)
 - Basra Ticaret ve Sanayi Odası
<https://basrachamber.com>
(Güney Irak pazarına yönelik ithalatçı bilgileri ve iş bağlantıları)
-

- Trade Map (International Trade Centre – ITC)
<https://www.trademap.org>
(Irak’ın mobilya ithalatı, ülke sıralamaları, USD bazlı istatistikler)
 - Market Access Map (ITC)
<https://www.macmap.org>
(Gümrük tarifeleri, ithalat vergileri, ticari engeller)
 - UN Comtrade Database
<https://comtradeplus.un.org>
(Uluslararası mobilya ticareti verileri, karşılaştırmalı analiz)
 - World Integrated Trade Solution (WITS – Dünya Bankası)
<https://wits.worldbank.org>
(Ticaret politikaları, ithalat vergileri, sektör analizleri)
 - OECD – Trade and Global Markets Reports
<https://www.oecd.org/trade>
(Küresel ticaret trendleri, ihracat fırsat raporları)
-

Mobilya Fuarları ve Tanıtım Platformları

- Furniture Istanbul Fuarı
<https://www.furnitureistanbulfair.com>
 - MODEKO İzmir Mobilya Fuarı
<https://modeko.com.tr>
 - Intermob – İstanbul Mobilya Yan Sanayi Fuarı
<https://intermobfair.com>
 - Baghdad International Fair
<https://fairs.mot.gov.iq>
 - Erbil International Fair (IFP Iraq)
<https://www.ifpiraq.com/erbil-international-fair>
 - Basra Build Expo
<https://www.basrabuildexpo.com>
(İnşaat, yapı ve mobilya sektörlerini kapsayan uluslararası fuar)
-
- Invest in Turkey (Türkiye Yatırım Ofisi)
<https://www.invest.gov.tr>
(Yabancı yatırımlar, iş ortaklıkları ve sektör analizleri)
 - Invest in KRG (IKBY Bölgesi Yatırım Kurulu)
<https://boi.krd>
(IKBY’de yatırım projeleri, teşvikler, sektörel fırsatlar)
 - UND – Uluslararası Nakliyeciler Derneği
<https://www.und.org.tr>
(Türkiye–Irak kara taşımacılığı, sınır geçişleri, lojistik raporları)

10. Kaynakça

- T.C. Ticaret Bakanlığı, 2024. *Ülke Masaları – Irak Sayfası*. Erişim: <https://www.ticaret.gov.tr/ulkeler/irak>
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 2024. *Mobilya Sektörü İhracat İstatistikleri ve Hedef Pazar Analizi*. Erişim: <https://www.tim.org.tr>
- Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği (OAİB), 2024. *Mobilya Sektörü İhracat Değerlendirme Raporu*. Erişim: <https://www.oib.org.tr>
- İstanbul Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği (İİB), 2024. *Mobilya Sektörü Ülke Raporları – Irak Pazarı*. Erişim: <https://www.iib.org.tr>
- DEİK – Türkiye–Irak İş Konseyi, 2024. *Türkiye–Irak Ekonomik İlişkileri Değerlendirme Raporu*. Erişim: <https://www.deik.org.tr/turkiye-irak-is-konseyi>
- Trade Map (International Trade Centre – ITC), 2024. *Furniture (HS Code 9403) – Iraq Import Statistics*. Erişim: <https://www.trademap.org>
- UN Comtrade Database, 2024. *International Furniture Trade Data – Iraq*. Erişim: <https://comtradeplus.un.org>
- World Bank, 2024. *Iraq Country Data – Economic Indicators and Reconstruction Outlook*. Erişim: <https://data.worldbank.org/country/iraq>
- OECD, 2024. *Global Furniture Industry Trends Report*. Erişim: <https://www.oecd.org/trade>
- IKBY Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (KRG MOTI), 2024. *Investment and Industrial Opportunities Report – Kurdistan Region*. Erişim: <https://moti.gov.krd>
- Erbil Ticaret ve Sanayi Odası, 2024. *Iraq Market Insights & Sector Reports*. Erişim: <https://www.erbilchamber.org>
- Basra ve Süleymaniye Ticaret Odaları, 2023-2024. *Regional Trade Data and Importer Information*.
- Furniture İstanbul Fuarı, 2024. *Mobilya İhracat Performansı ve Ziyaretçi İstatistikleri*. Erişim: <https://www.furnitureistanbulfair.com>
- Intermob – İstanbul Mobilya Yan Sanayi Fuarı, 2024. *Sektörel Tanıtım ve İhracat Raporları*. Erişim: <https://intermobfair.com>
- TÜİK – Türkiye İstatistik Kurumu, 2024. *Mobilya İhracat Verileri (HS 9401–9403)*. Erişim: <https://data.tuik.gov.tr>
- UND – Uluslararası Nakliyeciler Derneği, 2024. *Türkiye–Irak Kara Taşımacılığı ve Lojistik Rehberi*. Erişim: <https://www.und.org.tr>
- Türk Eximbank, 2024. *İhracat Kredileri ve Sigorta Programları*. Erişim: <https://www.eximbank.gov.tr>
- KOSGEB, 2024. *KOBİ’ler için Yurtdışı Fuar ve Tanıtım Destek Programları*. Erişim: <https://www.kosgeb.gov.tr>
- Dünya Gazetesi, 2024. *Mobilya Sektöründe Yeni Dönem: E-ihracat ve Tasarım Odaklı Büyüme*.
- Invest in Turkey, 2024. *Yatırım ve Sektörel Fırsatlar Raporu*. Erişim: <https://www.invest.gov.tr>
- Invest in KRG (IKBY Bölgesi Yatırım Ofisi), 2024. *IKBY’de Yatırım Fırsatları ve Teşvikler*. Erişim: <https://boi.krd>
- Basra Build Expo, 2024. *Fuar ve Sektörel Katılımcı Bilgileri*. Erişim: <https://www.basrabuildexpo.com>
- Global Trade Magazine, 2024. *Middle East Furniture Market Trends*.
- Middle East Economic Digest (MEED), 2024. *Iraq Construction & Furniture Sector Report*.
- Trade Arabia, 2024. *Iraq Furniture Imports and Investment Opportunities*.

- Arab News, 2024. *Furniture Market Growth in Iraq*.
- Republic of Turkey Ministry of Industry and Technology, 2024. *Furniture Industry Development Reports*. Erişim: <https://www.sanayi.gov.tr>
- Fuar İzmir – MODEKO, 2024. *Mobilya Fuarı Katılımcı ve İhracat Raporları*. Erişim: <https://modeko.com.tr>
- International Labour Organization (ILO), 2024. *Employment and Industry Trends in Iraq*.
- World Furniture Online, 2024. *Global and Middle East Furniture Industry Overview*.